

Своєчасність проведеного ремонту забезпечує ритмічність роботи суб'єкта господарювання, що скорочує простої, збільшує термін служби основних засобів. Тому плановий та поточний ремонт є головною умовою стабільної роботи підприємства, в той час, як їх модернізація дозволяє підприємству продовжувати використовувати ті об'єкти, які в іншому випадку вважались би зношеними.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

2. Облік ремонтів і покращень власних основних засобів. URL: <https://balance.ua/ru/news/post/uchet-remontov-i-uluchshenij-sobstvennyx-osnovnyx-sredstv>

Abstract: It has been established that repair is one of the main forms of updating the basic features to a working state. The importance of major types of repair work on the main facilities has been established. The main aspects of the expenditures for the repair of the main facilities have been identified.

Key words: basic functions, repair, improvement, technical maintenance.

УДК 504.06.07

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-55

ТЕНДЕНЦІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ключник А.В., д-р екон. наук, професор
e-mail: klyuchnikav@mnaeu.edu.ua

Барбалат А.Ф., здобувач вищої освіти
e-mail: aurelia.wachenton1@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Вивчення трансформації землекористування загалом стало важливим ключовим моментом для глибокого розуміння взаємодії людини і землі, та виявлення основних проблем соціально-економічного розвитку і пов'язаних з ними екологічних наслідків. Було проаналізовано загальну картину тенденцій розвитку ключових напрямів з питань переходу до сталого землекористування за комплексних планів, які включають огляд викликів та перспектив у цій галузі.

Ключові слова: сталість, агрополітика, землекористування, деградація ґрунтів, антропогенний вплив, виклики та перспективи.

Вивчення трансформації землекористування загалом стало важливим проривним моментом для глибокого розуміння взаємодії людини і землі та виявлення основних проблем соціально-економічного розвитку та пов'язаних з ними екологічних наслідків. Адже земля є просторовим носієм антропогенної

діяльності, основним виробничим фактором соціально-економічного розвитку та найважливішим ресурсом виживання для міських і сільських жителів.

З кінця 20-го століття зростаюча інтенсивність землекористування стала важливим фактором, що впливає на глобальне сталє зростання. З одного боку, надмірна експлуатація та неконтрольоване використання земельних ресурсів у районах з вищою природною придатністю створили величезні виклики для регіональної сталості. З іншого боку, занедбаність сільськогосподарських угідь на маргінальних територіях призвела до зростаючої загрози в ЄС продовольчій безпеці. Ряд проблем, таких як збільшення навантаження на сільськогосподарські землі, забруднення ґрунтів і зниження врожайності угідь, зменшення біорізноманіття, спричинене високоінтенсивним землекористуванням, спричинили багато труднощів у розвитку сталого землекористування, а також привернули увагу широкої громадськості. Галузь стикається з проблемою, як знайти баланс між задоволенням людських потреб і підтриманням здатності біосфери надавати товари та послуги в довгостроковій перспективі.

Ґрунт є невідновлюваним ресурсом, який перебуває під величезним тиском у всьому світі. Постійне збільшення орної площі землі та інтенсивне, нестійке землекористування внаслідок людської діяльності знищує біорізноманіття та робить ЄС все більш вразливим до стихійних лих. Зупинка деградації земель і відновлення водно-болотних угідь, торфовищ, прибережних екосистем, лісів, луків і сільськогосподарських угідь є ключовими для запобігання скороченню біорізноманіття та адаптації до зміни клімату.

Згідно звіту Європейського агентства з охорони навколишнього середовища [1] маємо наступні результати для аналізу:

- У період з 2012 р. по 2021 р. площа земель у міських районах ЄС і Великої Британії зросла на 3581 км², а території ущільнення ґрунту зросли приблизно на 1467 км², в основному за рахунок орних угідь і пасовищ.
- Ущільнення ґрунту призвело до втрати потенціалу поглинання вуглецю, оціненого в 4,2 мільйона тонн вуглецю протягом періоду моніторингу.
- Розширення та інтенсифікація сільського господарства, призвели до повсюдного скорочення біорізноманіття, приблизно 25% видів тварин і рослин зараз перебувають під загрозою зникнення.
- З 2012 р. по 2020 р. вологість ґрунту у вегетаційний період була в декілька разів нижчою за середню в країнах-членах ЄС та Великої Британії.
- Деградація ґрунтових вод через непотрапляння вологи до ґрунтів під заасфальтованими територіями в містах.
- У ЄС виявлено близько 2,8 мільйонів забруднених ділянок. Промислова діяльність і утилізація відходів є основними джерелами забруднення.
- 60-75% с-г ґрунтів ЄС мають надлишок поживних речовин.
- Понад 80% ґрунтів, протестованих в дослідженні, містили залишки пестицидів, а 58% з них - два або більше типів забруднюючих залишків.

Як відповідь на вищеперераховані загрози ЄС розробило низку заходів, що прямо чи опосередковано стосуються землекористування. Європейська політика в цілому націлена на захист і відновлення ґрунтів і забезпечення їх сталого використання. Політика ЄС щодо ґрунтів включає:

- «Стратегію біорізноманіття ЄС до 2030 року», що є довгостроковим планом захисту природи та подолання деградації екосистеми. Стратегія сталого землекористування є ключовим елементом даної програми.
- «Ґрунтова стратегія ЄС до 2030 року» забезпечує основу та конкретні кроки для захисту та відновлення ґрунтів, а також забезпечення їх сталого використання.
- У липні 2023 р. Європейська комісія запропонувала новий законг про моніторинг ґрунтів, щоб захистити та відновити ґрунти та забезпечити їх стале використання.

З цього випливає, що керуючі органи Європейського Союзу серйозно сприймають виклики пов'язані з землекористуванням та намагаються на законодавчому рівні вживати заходів покращення становища ґрунтів по всій території ЄС. Реалізація у життя цих політик допоможе відкрити низку перспектив сталого землекористування у ЄС.

Європа має високий потенціал для зменшення свого карбонового сліду через підтримку агросектору. Великі виробництва спричиняють значну шкоду екології, тоді як малі с-г господарства працюють більш стало та більш схильні до впровадження екологічних підходів. Також, підтримка місцевих малих сільських господарств мінімізує кількість парникових газів (які з'явилися на етапі переробки, утилізації та транспортування), що потрапляють в атмосферу та рогіршують стан ґрунтів.

Розумно підвищивши врожайність сільськогосподарських культур і скоротивши використання біопалива до рівня 2010 р., Європа може скоротити власні орні землі на 16,5 мільйонів гектарів. Помірне скорочення споживання молока та м'яса може збільшити скорочення до 30 мільйонів гектарів. Звільнені землі можуть бути використані для відновлення біорізноманіття [2].

Не обійтись і без розвитку відновлюваних джерел енергії, які зможуть захистити земельні площі від захоронення шкідливих відходів паливно-енергетичної галузі. Серед усіх видів енергетики, саме відновлюванна спричиняє найменший відсоток забруднення земельних та водних ділянок, спричиняючи найменшушкоду сталому землекористуванню.

Підбиваючи підсумки можна зазначити, що досягнення будь-яких результатів можливе тільки шляхом комплексних змін у всіх сферах господарювання. Адже тільки глобальні зміни сприятимуть найкращим показникам у якості ґрунтів та загалом навколишнього середовища по всій території ЄС. Важливо розглядати чинники прямого та опосередкованого впливу на земельні ресурси під час ведення сільського, лісового та рибного господарств. Таким чином в майбутньому будуть сформовані чіткі перспективи розвитку ґрунтів по всій території Європи та буде досягнуто сталого землекористування, що стане вирішенням багатьох глобальних проблем та надасть майбутнім поколінням якісний доступ до основної цінності – ґрунту.

Список використаних джерел:

1. Land take and land degradation in functional urban areas. *European Environment Agency*. URL: <https://www.eea.europa.eu/publications/land-take-and-land-degradation>.
2. Sketching sustainable land use in Europe by 2040: a multi-stakeholder participatory approach to elicit cross-sectoral visions - Regional Environmental Change. *SpringerLink*. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10113-018-1297-7>.
3. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи : монографія / Житомир. нац. агроєколог. ун-т ; за ред. Т. О. Зінчук. – Київ : ЦУЛ, 2020. – 494 с.

Анотація: The study of land use transformation in general has become an important key point for a deeper understanding of the interaction between humans and the land, and for identifying the main problems of socio-economic development and related environmental impacts. The general picture of trends in the development of key areas for the transition to sustainable land use was analysed in terms of comprehensive plans that include an overview of challenges and prospects in this area.

Ключові слова: sustainability, agricultural policy, land use, soil degradation, anthropogenic impact, challenges and prospects.

УДК 332.3

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-56

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ҐРУНТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Ключник А. В., д-р екон. наук, професор,
e-mail: klyuchnikav@mnaeu.edu.ua

Мельникова М. О., здобувач вищої освіти
e-mail: melnykova2003@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. У дослідженні розглянуто сутність проблеми щодо збереження ґрунтів, зокрема в країнах Європейського Союзу, яку розглядали ще з 1972 р., коли було схвалено Європейську Хартію про ґрунти та інші міжнародні угоди. У ХХІ ст. було оприлюднено «Тематичну стратегію з охорони ґрунтів», яка стала основою для розробки Рамкової директиви з охорони ґрунтів, обговорено законопроект в Брюсселі та Стратегії захисту ґрунтів (2021 р.). Сучасні європейські законодавчі ініціативи включають різноманітні заходи спрямовані на збереження та відновлення здоров'я ґрунтів для майбутніх поколінь.

Ключові слова: ґрунти, Європейський Союз, правове регулювання, охорона, нормативно-правові акти, міжнародні договори, Хартія, інноваційні стратегії.